Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פּרענומעריר(ען)
אונד דער פּרענומעראַציאָנס-בעטראג בעגינגט מיט דעם עקספּעדיציאָנס ד"ר ערסטען בלאַטעס.

דיא רעדאַקציאָן בעפינדעט זיך אין פּעסט
וואַיצנער בולוואר ניט׳ 29,
וואָהין מאן אויך דיא פּרענומעראַציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

יידישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאַטט ערשיינט דרייאמאל וועכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פֿרייטאג אונד קאָסטעט
פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.—קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר.-2 גולד.50 קר. ע. וו.
פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.50 קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר' 2 גולד.75 קר. ע. וו.

Nr. 134 פֿיערצעהנטער יאהרגאנג | פעסט, מאָנטאג ב כסליו ה.תרמ"ג. | Pest, den 13. November 1882.

די נייעסטע איינגאבע
דער יודען-פֿערטהיידיגער.

ענדליך איזט די נאך פֿאר וואכען אנגעקינדיגטע איינגאבע פֿאן דען פֿערטהיידיגערן דער אין דער טיסאַ-עסלארער אנגעלעגענהייט אנגעקלאגטען יודען געסטערן פֿעראָפֿפֿענטליכט ווארדען. וויא וויר בערייטס פֿאראויסגעזאגט, האנדעלט עס זיך אין דיעזער איינגאבע דארום, אום נאכצו-וויזען, דאס יענע בייא טיסאַ-דאדא אויפגעפֿונדענע לייכע דיא דער עסטער שאלימאשי איזט—. געלינגט דיעזער בעוויז, דאנן מיססען דיא וועגען דיעזער בלוט-בעשולדיגונג אנגעקלאגטען יודען זאפֿארט פֿרייגעלאססען ווערדען. דענן דיעזע יודען זינד יא דאך נור אין פֿאלגע דער בעשולדיגונג פֿערהאפֿטעט, דאס זיא דיא עסטער שאלימאשי אבגעשלאכטעט, אונד דא אן דיעזער לייכע גאר קיינע שפירען איינער פֿערלעטצונג פֿאָרהאנדען וואַרען, זאָ ווארדע עסטער שאלימאשי דענן דאך ניכט אבגעשלאכטעט, אונד דיא אנקלאגע דער אבשלאכטונג צערפֿאָללט אין ניכטס. — דאך איבערגעהען וויר צום אינהאלטע דיעזער איינגאבע! —

פֿאָר אללעם ווירד דא נאכגעוויעזען, וויא אונריכטיג אונד אונגעזעטצליך דיא געריכטליכע אונטערזוכונג אן דיעזער לייכע פֿאָרגענאָממען ווארדע. — „וויר פֿיהלען אונס גענאָטהיגט (הייסט עס אין דיעזער איינגאבע), דאס פֿאָרגעהען דער אונטערזוכונג אלס אין יעדער הינזיכט אונגעניגענד, אלס איין אירריגעס, יא זאָגאר אלס איין זעהר „פארטייאישעס" צו ערקלערען. — ווענן מאן בייא יעדער אין דער טהייס נאך אויפצופֿינדענדען לייכע נאך איממער נייע אונטערזוכונגען וועגען דיעזער בלוט-בעשולדיגונג פֿאָרנעהמען ווירדע, זאָ ווערדען דיא וועגען דיעזער בעשולדיגונג פֿערהאפֿטעטען יודען ניעמאלס איהרע פֿרייהייט ערלאנגען! — בייא יענער טיסאַ-דאדאער לייכע וואַרען אויך זעכס צייגען, וועלכע אין דערזעלבען דיא לייכע דער עסטער שאלימאשי ערקאננטען. דאבייא דייטעטען נאך בעשטיממטע אנצייכען דאראויף הין, דאס דיא אן דער לייכע געפֿונדענען קליידער דער עסטער שאלימאשי געהערט האטטען! דער אונטערזוכונגס-ריכטער האט אבער דיא פֿיקסע אידעע, דאס עסטער שאלימאשי נור פֿאָן דען יודען אבגעשלאכטעט ווארדע אונד דאס דא דיא יודען מיט איינער פֿרעמדען לייכע אין קינסטשטיק אויסגעפֿיהרט האבען, אום דיא ריכטער איררע צו פֿיהרען. פֿאָר אללעם העטטע דער ריכטער אונטערזוכען זאָללען: 1) אָב דיא לייכע פֿיעללייכט דאך דיא לייכע דער עסטער שאלימאשי זייא; — 2) אָב דיא עסטער גלייך אם 1-טען אפריל, אם טאגע איהרעס פֿערשווינדענס, אומגעקאָממען; — 3) אָב זיא פֿיעללייכט אייך נאך דעם ערסטען אפריל איינינע טאגע געלעבט אונד ערסט דאנן אינס וואססער געשטירצט זייא; — ליידער מיססען וויר ערקלערען, דאס דער אונטערזוכונגס-ריכטער זיינער שוויערען אויפגאבע ניכט געוואכסען וואר. ער האט ניכט אללעס געטהאן, וואס ער רעכטליך העטטע טהון מיססען. דיא אונטערזוכונג דער לייכע וואר איינע זעהר אָבערפֿלעכליכע — אונד זאָ איזט נון דיא לייכע זייט יענער צייט גאנץ אין פֿערוועזונג געראטהען אונד זאָמיט אויך דער ערסטע, בעסטע בעוויז פֿיר דיא שולדלאָזיגקייט דער יודען פֿערניכטעט.— דורך איינע אונפארטייאישע אונד גערעכטע אונטערזוכונג העטטען אלל דיעזע בעווייזע צור געהאָריגען צייט מיט לייכטער מיהע הערגעשטעללט ווערדען קאָננען."

נון זאָלל נאכגעוויעזען ווערדען, וויא אונגערעכט, אונגעזעטצליך אונד פארטייאיש דיא אונטערזוכונג אן יענער לייכע פֿאָרגענאָממען ווארדע.

„פֿאָר אללעם ווארדע דיא היממעלשרייענדע אונגעזעטצליכקייט בעגאנגען, דאס דיא אנגעקלאגטען אונד דערען פֿערטהיידיגער צור לייכענבעזיכטיגונג ניכט צוגעלאססען ווארדען. דיעזע טהאטזאכע אללין גענוגט, דען אונטערזוכונגס-ריכטער צו פֿערדעכטיגען, דאס ער היער נור אללצו פארטייאיש פֿאָרגעגאנגען. פאראגראף 58 דעם הערויף בעציגליכען געזעטצעס לייטעט: דאס אללעס, וואס זיך אים לייפֿע איינעס פראָצעססעס פֿיר אָדער געגען דיא אנגעקלאגטען הערויסשטעללט, דיא אנגעקלאגטען היעפֿאָן נאך מאָגליכקייט פֿערשטענדיגט אָדער איהנען זאָגאר פֿאָרגעצייגט ווערדען מוס, דאמיט זיך דיא אנגעקלאגטען היעריבער אייסערן קאָננען! — מאן העטטע אלזאָ דיא לייכע דען אנגעקלאגטען פֿאָרצייגען מיססען אונד מיט איהנען היעריבער זאָגאר איין פֿערהאָר פֿאָרנעהמען. דיעזער פאראגראף איזט אבער פֿאָם אונטערזוכונגס-ריכטער גאנץ אונבעאכטעט געבליעבען. יא, דיא אנגעקלאגטען זינד ביז היינטע פֿאָם געריכטע גאר ניכט דאפֿאָן פֿערשטענדיגט וואָרדען, דאס מאן בייא טיסאַ-דאדא איינע לייכע אויפגעפֿונדען. פֿרייליך ווירד דער אונטערזוכונגס-ריכטער זאָגען, דאס דיא לייכען-בעזיכטיגונג דען אנגעקלאגטען ניכט מאָגליך וואר, וויל דיא לייכע ניכט אן דער שוועללע איהרעס געפֿענגניססעס, זאָנדערן בייא דעם דרייא שטונדען ענטפֿערנטען אָרטע טיסאַ-דאדא אויפגעפֿונדען ווארדע. וואריום דיעס אונמאָגליך וואר, וויססען וויר ניכט. דיא לייכע וואר פֿאָן דער צייט, דא זיא אים דעם וואססער געצאָגען ווארדע, ביז צו איהרער פֿערגראבונג 72 שטונדען לאנגע דרויססען געלעגען, אונד דא העטטע מאן ווירקליך צייט געהאבט, דיא אנגעקלאגטען צור לייכענבעזיכטיגונג הינצופֿיהרען. זאָ פֿאָרדערט עס דאס געזעטץ. דא אבער דיעזעס געזעטץ צו גונסטען דער אנגעקלאגטען יודען וועהרע, ווארדע עס ניכט בעאכטעט. אבער ניכט נור דיא אנגעקלאגטען, זאָנדערן אויך איהרע פֿערטהיידיגער ווארדען צור לייכענבעזיכטיגונג ניכט צוגעלאססען. — פֿרייליך מאכטע בארי איינען וויללקירליכען אונטערשיעד צווישען דער פֿאָראונטערזוכונג אונד דער אייגענטליכען אונטערזוכונג, אונד ער מיינט, דאס בייא דער פֿאָראונטערזוכונג דיא פֿערטהיידיגער דער אנגעקלאגטען נאך ניכטס צו טהון העטטען, זאָנדערן ערסט בייא דער אייגענטליכען אונטערזוכונג. אבער וויר האבען בערייטס אין אונזערער פֿריהערען איינגאבע נאכגעוויעזען, דאס דיעזער אונטערשיעד פֿאָן בארי נור וויללקירליך געמאכט ווארדע."

„מאן איזט אבער בייא דיעזעם פֿעהלער אונד בייא דיעזער אונגעזעטצליכקייט בייא דער לייכענ-אונטערזוכונג ניכט שטעהען געבליעבען, זאָנדערן מאן בעגינג אויך נאך וויטער גראָסע פֿעהלער אויף פֿעהלער!" —

„אין דעם פֿאָן בארי איינגענאָממענען פראָטאָקאללע איבער דיא לייכענבעזיכטיגונג הייסט עס, דאס אן דער רעכטען האנד דער לייכע איין שטיק פֿלייש פֿעהלטע. מאן שפּראך דאהער דיא פֿערמוטהונג אויס, דאס יענעס שטיק פֿלייש דאדורך אבגעריעבען ווארדע, דא אן דיעזער שטעללע דער האנד דיא לייכע מיט איינעם שטריקע אן דיא פֿלאָסען אנגעבונדען ווארדע, מיט וועלכען מאן דיעזעלבע וועגען איינער קונסטמאכערייא נאך טיסאַ-דאדא שלעפּפטע."

„נון, נאך בעפֿאָר בארי מיט זיינען לייטען נאך טיסאַ-דאדא געקאָממען, האט דער טיסאַ-לאָקער שטוהלריכטער אין געגענווארט פֿאָן צווייא אֶרצטען אונד פֿאָן נאך 15 פֿערזאָנען איינע גענויע לייכענ-בעזיכטיגונג פֿאָרגענאָממען אונד היעריבער איין אמטליכעס פראָטאָקאָלל אבגעפֿאסט. היער אין דיעזעם פראָטאָקאָלל זינד דיא קליינסטען קלייניגקייטען אן דער אויפגעפֿונדענען לייכע אנגעגעבען, אבער דאפֿאָן, דאס איין שטיק פֿלייש אן דער רעכטען האנד פֿעהלטע, איזט קיין וואָרט אים פראָטאָקאָללע פֿאָרהאנדען. עס וועהרע אלזאָ אונמאָגליך, דאס דיא אֶרצטע, וועלכע דיא לייכע זאָ גענוי אונטערזוכטען, דאס פֿעהלען איינעם גראָסען שטיק פֿליישעס אן דער רעכטען האנד ניכט בעמערקט העטטען! וויר זינד דאהער פֿעסט איבערצייגט, דאס יעמאנד ביז צור אנקונפֿט באַרי'ס אויף איינע פֿערברעכערישע ווייזע דיעזעס שטיק פֿלייש וועגגעשניטטען, אום זאָגען צו קאָננען, דאס דיעס אין פֿאָלגע דעם שטריקעס געשעהען!"

„עבענזאָ ווירד אין דעם פֿאָם טיסאַ-לאָקער שטוהלריכטער איינגענאָממענען פראָטאָקאָלל ערוועהנט, דאס מאן אים דיא מיטטע דער לייכע איינען ראָטה-געשטרייפֿטען גירטעל געפֿונדען. בארי האט אבער דיעזען גירטעל ניכט מעהר פֿאָרגעפֿונדען, אונד עס בעווייזט וויעדער, דאס פֿרעמדע הענדע ביז צור אנקונפֿט באַרי'ס איינע פֿערענדערונג פֿאָרגענאָממען. פֿערנער הייסט עס אים פראָטאָקאללע דעם טיסאַ-לאָקער שטוהל-ריכטערס, דאס אן דער לינקען האנד דער לייכע אין איינעם געלבען פאַפּיער איין בלייליבער פֿאַרבעשטאָפֿף זיך פֿאָרגעפֿונדען. דאס דיא פֿארבע מיט איינעם טוכע אן דיא האנד דער לייכע פֿעסט געבונדען וואר, דאפֿאָן איזט אין דיעזעם פראָטאָקאָללע קיינע רעדע; — אין דעם פראָטאָקאָללע פֿאָן בארי אבער הייסט עס, דאסס דאס טוך מיט דער פֿארבע זאָ פֿיעלפֿאך אן דיא האנד דער לייכע געקניפּפֿט וואר, דאס עס גאר ניכט מאָגליך וועהרע, דאס עס זיך איינע פֿערזאָן מיט דער אנדערען האנד זאָ פֿיעלפֿאך צוקניפּפֿען קאָננטע. אייך איזט פֿאָן יענעם געלבען טוך אין דיעזעם פראָטאָקאָללע קיינע רעדע. נון, פֿאָן דער אונטערזוכונג דעם טיסאַ-לאָקער שטוהל-ריכטערס ביז צור אונטערזוכונג דעם בארי וואַרען 16 שטונדען פֿערגאנגען, אונד וועהרענד דיעזער 16 שטונדען מיססען איינינע יודענפֿיינדע איינע זאָלכע קונסטמאכערייא אן דיעזער לייכע פֿאָרגענאָממען האבען!"

„ווענן אלזאָ אן דער בייא טיסאַ-דאדא געפֿונדענען לייכע איינע קונסטמאכערייא פֿעראיבט ווארדע, זאָ איזט דיעזע ניכט עטווא זייטענס יעקל שמילאָוויטש אָדער איינעם אנדערען יודען געשעהען, זאָנדערן זייטענס איינעם אָדער מעהרערער יודענפֿיינדליכען כריסטען. דענן אין דער צייט צווישען דער לייכענבעזיכטיגונג דעם לאָקער שטוהל-ריכטערס אונד דער דעם אונטערזוכונגס-ריכטערס בארי דורפֿטע זיך דאָרט קיין יודע בליקען לאססען אונד ניכט איינמאל דער יידישע געריכטס-ארצט ווארדע צוגעלאססען, אונד דאך האט זיך יעמאנד וועהרענד דיעזער 16 שטונדען בעמיהט, דען גירטעל אונד דאס פאַפּיער צו ענטפֿערנען, אונד דאס טוך אן דיא האנד דער לייכע זאָ צו בינדען, דאס עס זאָ אויסזעהע, אלס אָב דיעס נור פֿאָן פֿרעמדען הענדען בעווערקשטעלליגט העטטע ווערדען קאָננען!"

נעהע דעם פֿריעדהאָפֿעס זעלבסט דאס לעבען גע-נאָממען, דא דער מאנן אין זעהר גינסטיגען פֿער-מאָגענס-פֿערהעלטניססען לעבטע, זאָ קאנן ער דיעזען זעלבסט-מאָרד נור אין איינעם אנפֿאללע פֿאָן „גייסטעס-שטאָרונג" פֿעראיבט האבען. אין יער טהאט ליעט דער אונגליקליכע שאָן פֿריהער אן האַבנראדיגער נערווען-רייצונג. נון פֿאנד היער בעקאננטליך אם 31-טען פֿאָריגען מאָנאטס איין אנטי-סעמיטענ-קראוואלל שטאטט, וואָביי אן צאהלרייכען וואָהנונגען דיא פֿענסטער צערטרים-מערט ווארדען. אָבגלייך טאמאשאָוויטץ ניכט-יודע וואר, זאָ פֿאנד עס דאס געזינדעל דאָך פֿיר גוט, אויך אן זיינער וואָהנונג דיא פֿענסטער איינצושלאגען. זייט יענער צייט האט זיך דער צושטאנד דעם גענאנ-טען מאננעס אימער מעהר פֿערשלימערט, זאָ דאס מאן אן איהם לייכט שפּירען איינער גייסטעס-שטאָרונג בעמערקען קאָננטע. זאָ קאם עס, דאס דער אונגליקליכע ענדליך איינען זעלבסט-מאָרד פֿעראיבטע, אן וועלכעם נור דיא אומטריעבע דעם אנטי-סעמיטישען געזינדעלס שולד האט. נון, דיא בעהאָרדע האט זיך וואָהל דיא אנגריפֿפֿע אויף דיא יודען ניכט צו זעהר צו הערצען גענאָממען; פֿיעל-לייכט ווירד זיא אין פֿאָלגע דעם זעלבסט-מאָרדעס דעס טאמאשאָוויטץ זיך ענדליך דאָך פֿעראנלאסט פֿיהלען, דען אויסשרייטונגען דער אנטי-סעמיטען מיט מעהר קראַפֿט אונד נאכדרוק ענטגעגענצוטרעטען!

* (איין יודע — ערמאָרדעט.) איינע פּרעסבורגער דעפּעשע פֿאָם 8-טען דיעזעס מעלדעט: „היינטע לאנגטע היער דער בעריכט דעם וויעזעלבורגער קאָמיטאטס איין, וואָנאך דער הויזי-רער קאָהן אוים וויעזעלבורג היינטע פֿריה אין איינעם גראבען ביי ראגענדאָרף מיט דורכשניט-טענעם האלזע אויפֿגעפֿונדען ווארדע. דער אונ-גליקליכע וואר אויף דעם וועגע נאָך אונגאריש-אלטענבורג, אום זיך פֿאָן דער בעהאָרדע איין נייעס הויזיר-בוך צו נעהמען, ווארדע יעדאָך איבערפֿאל-לען, ערמאָרדעט אונד זיינער באארשאַפֿט בערויבט! דער ערמאָרדעטע איזט היער אין פּרעסבורג זייט לאנגע בעקאננט. ער וואר אימער ארם אונד כאָנגטע זיך אונד זיינע פֿאמיליע טראָטץ דער גראָס-טען אנשטרענגונגען נור זעהר קיממערליך ערהאל-טען. דיא באארשאַפֿט דעם ערמאָרדעטען קאנן נור אוים וועניגען גולדען בעשטאנדען האבען, דיא זיך דער אונגליקליכע אים שווייסע זיינעס אנגעזיכטעס ערארבייטעט האט. — עס ליעגט אויף דער האנד, דאס מאן עס היער ניכט מיט געוואָהנליכען, זאָנדערן מיט אנטי-סעמיטישען רייבערן צו טהון האט, דא געסטערן אויך היער אין פּרעסבורג צוויא יודען פֿאָן זאָלכען אנטי-סעמיטען בלוטיג געשלאגען ווארדען!

*(אנטי-סעמיטישע קראוואללע.) אוים שימאָני (איזענבורגער קאָמיטאט) ווירד אונס פֿאָלגענדעס געשריעבען: פֿרייטאג אבענדס וואָללטען דיא אנטי-סעמיטען אויך היער איינען גראָסען קראוואלל שטיפֿטען. דיא ביערן איבער-פֿיעלען דיא היעזיגע סינאגאָגע אונד שלוגען דיא פֿענסטער איין, אבער באלד קאם הערר פֿריטץ פֿיק מיט 20 זיינער דיענער אונד היעב אויף דיא רעוואָלוציאָנערע טיכטיג איין, זאָ דאס איינער אין פֿאָלגע דער ערהאלטענען פֿערוואונדונג אינס שפּי-טאל געבראכט ווערדען מוסטע. אויך דער שטוהל-ריכטער פֿאָן קיש-צעלל אײלטע הערביי אונד מאכטע דען אָרטסבעהאָרדען, וויל זיא דיעזען אונ-רוהען רוהיג צוגעזעהען, איינען טיכטיגען אויספּיט-צער, וועהרענד ער דען ביערן מיט מיליטער-איינקוואַרטירונגען דראָהטע.

* (פֿריעדענס-פֿערזיכערונגען.) אין דער געסטריגען דעלעגאציאָנס-זיטצונג זאגטע אונזער אויסווערטיגער מיניסטער, גראף קאלנאָקי, אונטער אנדערם פֿאָלגענדעס: דיא בעציע-הונגען דער מאָנארכיע צו דען איבריגען מעכטען זינד דיא אללערפֿריינדליכסטען. דיא ענגען בעציע-הונגען צווישען עסטערייך-אונגארן אונד דייטש-לאנד זינד איינע פֿעסטע „פֿריעדענס-גאראנציע", וועלכע דיא מעכטע אנערקעננען, אונד וועננ אויך פֿאָן זייטע רוסלאנדס היע אונד דא איינגע פֿיינדליכע קונדגעבונגען פֿערלויטבאר ווערדען, זאָ וויים איך דאָך, דאס דער רוסישע קאיזער דען פֿריע-דען ליעבט אונד עס מיט אונס ניכט פֿערדערבען וויל. אויך איטאליען האט דען בעסטען ווילען, מיט אונס אין פֿריינדשאַפֿט צו לעבען, אונד וועננ אויך דער געגענבעזוך אונזערעס קאָניגס ביים איטאליע-נישען האָפֿע אונטערבליעבען, זאָ זינד אונזערע בעציעהונגען צו איטאליען טראָטצדעם דיא בעסטען. אויך אונזערע גוטען בעציעהונגען צו ענגלאנד זינד דורך דיא עראייגניססע אין עגיפּטען נאָך פֿעסטער געוואָרדען. זאָ וויט אלזאָ דיא מענשליכע פֿאָר-אויסזיכט רייכט, איזט דער פֿריעדע געזיכערט.

נאכטראג.

וויא דיא היינטיגען וויענער דעפּעשען מעלדען, וואר אויך אין דער נאכט פֿאָן געסטערן אויף היינטע איינע גראָסע שטראסען-רעוואָלוציאָן אין וויען אין אויסזיכט געשטאנדען. דיא שטראסען ווארדען פֿאָן גראָסערען מיליטער-אבטהיילונגען בעזעטצט; דיא פּאָליצייא ווארדע פֿערשטערקט. אונד אויך דער הימעל האט צור בעקעמפֿפֿונג דער אונרוהען מיט-געהאָלפֿען, אינדעם איין גראָסער רעגען, פֿאָן איי-נעם שטורם-ווינדע בעגלייטעט, דיא פֿערזאממעל-טע פֿאָלקס-מענגע אויסאיינאנדער געטריעבען. ביז 11 איהר נאכטס וואר דענן אויך דיא רוהע זאָ ציעמליך אונגעשטאָרט. צו דיעזער צייט אבער האָרטע דער שטורם אויף, אונד עס קאם וויעדער צו איינעם קאמפֿפֿע צווישען פֿאָלק אונד מיליטער. ביי דיעזעם קאמפֿפֿע ערהיעלט איינע דאמע איי-נען געפֿעהרליכען לאנצען-שטיך, אונד אויך איין וואכמאנן ווארדע שווער פֿערלעטצט; — 16 פֿער-האַפֿטונגען ווארדען פֿאָרגענאָממען. דער מיניסטער האט איין גאנץ ערנסטעס איינשרייטען מיט דען וואַפֿפֿען אנגעאָרדנעט, דענן דיא געוועהרע דער זאָלדאטען וואַרען אויך שארף געלאדען. — אויך דיא אנטי-סעמיטען האבע דיעזע געלעגענהייט בע-ניטצט, אום אין געזעללשאַפֿט מיט דען אנארכיס-טען יודענפּלינדערונגען פֿאָרצונעהמען. מאן זאה אן פֿיעלען שטעללען פּלאקאטע מיט דער אויפֿ-שריפֿט: „הייעט דיא יודען! היניים מיט דען יודען!" זיא וואָללטען זיך אויך פֿאָר ראָטהשילדס פּא-לאסט אנזאממעלן, ווארדען אבער דאפֿאָנגעיאגט.

פרענומעראציאָנס-איינלאדונג.

וויר ערזוכען אונזערע געעהרטען פּרענומעראנטען, דערען פּרענומעראציאָנס-טערמין אם 15. נאָוועמבער צו ענדע געהט (וואס נאנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעס-שלייפֿע" אנגעצייגט איזט), איהרע פּרענומעראציאָן צו ערנייערן, דאמיט דיא פֿערזענדונג דער בלעט-טער קיינע שטאָרונג ערליידע.

געשעפֿטסבעריכט.

פּעסטער פּרייזע.

נעטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר עפֿטערן וועניג צו מארקטע געבראכט דער פֿערקויף וואר נור 12000 מעטרצ' ווארדען פֿערקויפֿט.

ווייצען, טהייס- (נייער) 200 מטרצ' .81 ק' 9,85 נולד. 200 מטרצ' 81/1 ק' 9,90 גול. — 100 מטרצ' 80·8 קילאָ 9'77/, גולד. 200 מטצ' 80.5 קילאָ 9,80 גולד. — 100 מעטער-צענטנער .80 כלאָגראמם 9.70 גול. 100 מרצ. .80 ק' 9.70 גול. 100 מעטצ' 80· קילאָ 9'70 גול. פּעסטער באָדען 200 מעטערצ' .80 קילאָ 9,50 גולד. — 500מטצ' ,79 קילאָ' 9'40 גולד. 100 מעטרצר' 79' קילאָ 9.40 גול' — ,500 ,78.2 9.45 גול' וויסענבורנער 400 מצר 76' ק' 9.30 גול. —דאָנויא 1400 מטרצ, 77.8 קילאָ' 9,05 גול. 2000 מטרצ' 79'צ ק' 9.70 גול. 400 מעטרצ' 76' קילאָ 8,90 גולדען. — נאָרד-אונגארישע 200 מעטרצט. 79.5 קילאָ 9.30 גולדען. באיהארער 400 מעטער-צטר' 79.2 קילאָ 8.55 גולד. (אללעס פּער 100 קילאָ.)

גערסטע (נייא) 7.25—7.60 גולד.

פּעסטער שלאכטפֿיעה-מארקט. ביי דער אם 9-טען ד. מ. היער אין פּעסט אבגעהאלטענען וואָכענ-מארקטע ווארדען 1577 שטיק גראָס- אונד 890 קליין-פֿיעה צו מארקטע געבראכט. היעפֿאָן ווארדען פֿערקויפֿט: 28 שטיק שטיערע, פּער שטיק פֿאָן — — גולדען — 736 אָכסען דאס פּאאר פֿאָן — — — גולד, 573 קיהע, דאס פּאאר פֿאָן — — גולד. 149 מעלק-קיהע דאס שטיק פֿאָן — — גול. 250 שטיק ביפֿפֿעל, דאס פּאאר צו 156—274 גול., — שטיק קעלבער, דאס שטיק פֿאָן — —·40 גולד. 890 שטיק שאַפֿפֿע דאס פּאאר 10—17 גולד. פּרייזע פּער 100 קילאָ: אָכסען-פֿלייש —.50 — .54 גולד' קוה-פֿלייש 49 — .49 גולד., קאלב-פֿלייש 48—70 גול. ביפֿפֿל-פֿלייש 46—.46 גולד.—

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 8. נאָוועמבער 1882.

ברינן 41 25 89 70 84

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פֿריכטע ווייצען	קוואַליטעט פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַממ
נאָרד-אונגארישער	75	. .
"	76	. .
"	77	. .
"	78	8.70 — 8.80
"	79	8.75 — 8.90
"	80	8.95 — 9.—
"	81	9.01 — 9,10
פּעסטער-באָדען (נייא)	75	. .
"	76	. .
"	77	. .
"	78	9.25 — 9.40
"	79	9.45 — 9.55
"	80	9.60 — 9.65
"	81	9.70 — 9.75
טהייס	75	. .
"	76	. .
"	77	. .
"	78	9.25 — 9.40
"	79	9.45 — 9.55
"	80	9,60 — 9.65
"	81	9.70 — 9 75
ווייסענבורגער	76	. .
"	77	. .
"	78	9.25 — 9 40
"	79	9.45 — 9.55
"	80	9,60 — 9,65
"	81	9.70 — 9.75

פֿריכטע	רוואַליטעט פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַממ
קאָרן	70 —	7.30 — 7.—
גערסטע מאלץ	62	—.— — —.—
גערסטע פֿוטטער	62	6.55 — 6.30
האַפֿער	40	6.10 — 6 40
קוקוריץ באנאטער	75	5 25 — 5 20
אנדערער	73	5.— — 5.10
הירזע	—	6 15 — 5.90

[illegible]		פּער פֿריה-יאָהר	פּער 100 קילאָגראַממ	
	ווייצען	"		9.25
		"		—.—
		"		—.—
	קוקוריץ	"		—.—
	גערסטע	"		—.—
	האַפֿער	"		6.30
	"	"		—.—
	ריפּס	"		—.—

באללען-מעהל

		פֿל.	קר.
נוממער	0	20	50
"	1	20	—
"	2	19	50
"	3	19	—
"	4	18	50
"	5	17	60
"	6	16	60
"	7	15	20
"	8	13	20
"	8½	10	40

דער באללען צו 100 קילאָגראַממ מיט זאַק

ספּיריטוס:		פֿל.	קר.
אלטע פּעטראָל, ספּעקולאַטיאָנס	. . .	32	05
" נייע " קאַרטאָפֿפֿעל	. . .	30	75

קורז-טאבעללע פֿאָם 9 נאָוועמבער

געלד-קורז

	פֿל.	קר.
ווילבער-אגיא	100	—
דוקאטען	5	66
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען געלד-שטיק (20 פֿראנקס)	9	48
נאפּאָלעאָנדאָר	9	48
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	45
20 מארקשטיק	11	69
פּאפּיער-רובעל	1	18

לאָזע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	119	—
1860-ער " גאנצע	131	—
דטעטאָ " האלבע	135	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	171	—
דטעטאָ " 50 "	171	—
קאָמא רעגולירונגס	36	—
טייסס-לאָזע	27	—
קרעדיט-לאָזע	174	—
קלאַרי-לאָזע צו 40 גולדען	39	—
דאָנוי-דאַמפּפֿשיפֿפֿ-פֿאַהרט-לאָזע	109	—
אינסבורגער לאָזע	22	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	19	—
קראָנער לאָזע " 20 "	20	—
אָפֿנער לאָזע " 40 "	40	—
פּאלפֿפֿי לאָזע " 40 "	35	—
רודולפֿ-לאָזע " 10 "	20	—
סאלם-לאָזע " 40 "	51	—
וואלדשטיינער לאָזע " 20 "	24	—
סט.-גענאָיס לאָזע " 40 "	46	—

לאָזע.

	פֿל.	קר.
קאָנסטאנטינאָפּעל לאָזע צו 20 גולדען	24	—
קרעדיטעס לאָזע " 100 "	127	—
דטעטאָ " 50 "	63	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	27	50
וויגד-שגרעטץ-לאָזע " 20 "	39	—
אונגאַרישע-פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד	118	—
טהייס-טהאל-לאָזע	109	20
וויענער-לאָזע	125	75

ווערטה-פּאפּיערע

	פֿל.	קר.
אונגאַרישע גאָלדרענטע 6%	119	30
דטעטאָ צו 4 פּראָצענט	86	85
אונגאַרישע פּאפּיער-רענטע	85	85
אונגאַרישע גרונדענטלאסטונגען	99	25
טעמעשוואַר באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	99	—
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגאַרישע איזענבאהן-אנלעהען	185	—
ווייגצעהענס-אבלעזונג-אבלינאציאָנען	97	50
פֿאנדבריעפֿע דער אונגאַרישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	101	—
דער אונגאַרישען היפּאָטהעקען באנק צו 5½ פּראָצענט	102	75
דער אונגאַרישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	98	50
דער אָסטבאהן	90	30
דער נאָרד-אָסט-באהן	162	—

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard

פערשידענע נייאיגקייטען.

* (צור אונטערזוכונג דער קאפפלאזען לייכע), די ביי טשאנגראד איפגעפינדען וואורדע, האט דער יוסטיץ-מיניסטער פיילער דען אונטערזוכונגס-ריכטער בארי נאך טשאנגראד ענטזענדעט. אויך דער שטאאטס-אנוואלט האוואש אונד דער אוניווערזיטעטס-פראפעססאר דר׳ גוסטאוו שייטהויער זינד נאך טשאנגראד ענטזענדעט וואָרדען. העררדר׳ שייטהויער געהערט צו דען אין גאנץ איירא[פא] בעריהמטעסטען פראפעססארען דער אנאטאמיע. דיעזער זאללטע פאר אללעם אונטערזוכען, אב די קאפפלאזע לייכע די איינער בערייטס רייפען וויבספערזאן אדער איינעס יונגען מעדכענס זייא. אים ערסטען פאללע ווירדע דאס גאנצע אללע וויכטיגקייט פערליערען, נאמענטליך אין בעצוג אויף די יודען; אים צווייטען פאללע יעדאך ווירדע די אונטערזוכונג זיך נאטירליך דאראויף ערשטרעקען מיססען, אב די קאפפלאזע לייכע ניכט די דער עסטער שאלימאשי זייא. דיעזער פאלל ווערע האכסט איננאנגענעהם. די פאר-אונטערזוכונג אים טיסא-עסלארער פראצעס איזט יא בערייטס זייט וואכען בעענדעט. נון קאננטע יא דיעזער פאלל די פערלאנגלאססינג ביעטען, דאס די גאנצע אונטערזוכונג פאן נייעם איפגענאממען ווערדע. מאן מיססטע נאטירליך יעטצט דאס רעזולטאט דיעזער אונטערזוכונג אבווארטען. אללייןווי אימטער דאס רעזולטאט אויספאללט, אינטערליענט עס קיינעם צווייפעל, דאס די אנטי-סעמיטען דיעזע קאפפלאזע לייכע אין אויפבעוואהרונג העלטען, אום אים איינגענבליקע, וואדער פראצעס זיינעם אבשליססע ענטגעגענגעהט, עבען מיט הילפע דיעזער לייכע איינע נייע פערווירדונג הערויפצובעשווארען. דער יוסטיץ-מיניסטער האט אללערדינגס אנגעארדנעט, דאס די קאפפלאזע לייכע זא ראש אלס נור מאגליך אונטערזוכט ווערדע; עס מוס נעמליך פאר אללעם קאנשטאטירט ווערדען, אב די איפפינדונג דיעזער לייכע אים צוזאממענהאנגע שטעהע מיט דען איינצעלהייטען דער עסלארער אנגעלעגענהייט. דאס מיניסטער פיילער עבען בארי נאך טשאנגראד ענטזענדעט האט, דאס פינדען וויר גאנץ נאטירליך, דא דיעזער בזהער די גאנצע אונטערזוכונג לייטעטע, זא מוס איהם אויך דער טשאנגראדער פאלל, דער מאגליכער ווייזע מיט דעם טיסא-עסלארער פראצעססע אים צוזאממענהאנגע שטעהט, איבערלאססען ווערדען. איבריגענס איזט יא די וויכטיגסטע פערזאנליכקייט ביי דיעזער אונטערזוכונג ניכט העדר בארי, זאנדערן העדר פראפעססאר שייטהויער! פינדעט דיעזער, דאס די קאפפלאזע לייכע די איינער רייפען פרויענספערזאן איזט, זא ערשיינט דאס גאנצע יא אלס פרייוואטזאכע, אים די זיא האכסטענס די בעטרעפפענדען געריכטע צו קימטערן העטטען! — ווי אויס סעגעדין פאם 10. דיעזעס טעלעגראפירט ווירד, זינד דארט אם ערוועהנטען טאגע די העררען האוואש אונד שייטהויער איינגעטראפפען. דאס סעגעדינער געריכט ענטזענדעטע זיינערזייטס דען אונטער-שטאאטס-אנוואלט שמידט אונד דען געריכטסארצט איגנער עבענפאללס נאך טשאנגראד. אים פאללע עס זיך ביי דער אונטערזוכונג ערגיבט, דאס די קאפפלאזע לייכע מיט דעם עסלארער פאלל אין גאר קיינעם צוזאממענהאנגע שטעהט, זא ווערדען די העררען האוואש אונד בארי עבען באלד וויעדער אברייזען, דא אין דיעזעם פאללע די סעגעדינער שטאאטס-אנוואלטשאפט מיט דער פארטפיהרונג דער אונטערזוכונג בעטרעפפס דער קאפפלאזען לייכע בעטרויט ווערדען מיססטע! — איינע סעגעדינער דעפעשע פאם 11-טען דיעזעס מעלדעט: „היינטע וואורדע די איפגעפינדענע קאפפלאזע לייכע אין טשאנגראד אמטליך אונטערזוכט. עס וואורדע ארצטליך קאנשטאטירט, דאס די לייכע ניכט איינעס מעדכען, זאנדערן איינער בערייטס עלטערען פרויענס-פערזאן אנגעהארט, די צור צייט איהרער ערמארדונג אין שוואנגערעם צושטאנדע זיך בעפאנד. אויך די מיינונג, דאס די לייכע לענגערע צייט אין געלאשטעם קאלק געלעגען זיין דירפטע, שטעללטע זיך אלס אירטהום הערויס. עס אונטערליעגט מיטהין מעהר קיינעם צווייפעל, דאס מאן עס היער וואהל מיט איינעם פערברעכען צו טהון האבע, דאך קאנן דיעזעס אין קיינעם פאללע מיט דעם טיסא-עסלארער פראצעססע אין אירגענד וועלכער פערבינדונג שטעהען!" — זא ווייט די סעגעדינער דעפעשע, די אונס צור פאללען בעפריעדיגונג דיענט. דענן ווערע דיעזע לייכע צופעלליג די איינעס יונגען מעדכענס, דא ווירדען די אנטי-סעמיטען געוויס געשריען האבען, עס זייא דיעזע לייכע קיינע אנדערע אלס עסטער שאלימאשי; נון האבען אבער די ארצטע דיעסמאל דען אנטי-סעמיטען איינען געוואלטיגען שטריך דורך די רעכנונג געמאכט, אינדעם זיא עס וויססענשאפטליך פעסטגעשטעללט, דאס די לייכע איינער עלטערען פרויא געהארטע, די ביי איהרער ערמארדונג זאגאר אין שוואנגערעם צושטאנדע זיך בעפאנד! דאס געריכט, וועלכעס די אונטערזוכונג בעטרעפפס דיעזער קאפפלאזען לייכע פיהרען ווירד, זאללטע צוערסט זיינע אויפמערקזאמקייט דאראויף לענקען: ווער דיעזע לייכע איינגענטליך נאך טשאנגראד געפיהרט? אונזערער אנזיכט נאך איזט גאר ניכט ערוויעזען, דאס היער איין מארד איבערהויפט פארליעגע. וויר גלויבען עהער, דאס די אנטי-סעמיטען איינער גאנץ נאטירליך פערשטארבענען פרויא דען קאפף אבגעשניטטען האבען, אום בעטרעפפס דעם טיסא-עסלארער פראצעססעס איינע נייע פערווירונג הערויפצובעשווארען.

* (נאכשפיעל צום שטרייט קענעדי-וועראהאוואי.) נאכדעם העדר קענעדי אפפענטליך ערקלערטע, דאס ער מיט איינעם כאראקטער-לאזען מענשען ווי ווערהאוואי זיך ניכט דועללירען דירפע — בליעב ווערהאוואי וואהל שטומם. דאפיר ליעס ער אבער פאן איינעם זיינער אבגעריכטעטען הונדע דען העררן קענעדי אנבעללען. עס ערשיען נעמליך אים „פיגגעטלענשעג" נייערדינגס איין העפטיגער שמיטץ-ארטיקעל געגען דר׳ קענעדי, דאך אהנע נאמענס-פערטיגונג. העדר קענעדי פאדערטע נון אים „פעשטי הירלאפ" דען פערפאססער דיעזעס שמיטץ-ארטיקעלס אויף, זיינען נאמען צו נעננען, דא ער איהן זאנסט אלס איינען „פייגלינג אונד עלענדען" ערקלערען מיססע, דער „אים זיינעם פערשטעקע" די אנשטענדיגען מענשען מיט קאטה בעווירפט. — אויף דיעזע אויפפארדערונג ערפאלגטע יעדאך קיינע אנטווארט. העדר קענעדי שיקטע נון צוויא געהילפען אין די רעדאקציאן דעם „פיגגעטלענשעג", אום צו ערפאהרען, ווער דער פרעכע שרייבער יענעס ארטיקעלס וואר! — היער ערפיהרען זיא, דאס געזא פאקארני, מיטארבייטער דעם „פיגגעטלענשעג", דען אין רעדע שטעהענדען ארטיקעל פערפאססט האט. זיא פארדערטען דאהער פאקארני אויף, דעם העררן קענעדי פיר דיעזע בעשימפפונג גענוגטהואונג דורך איין „דועלל" צו לייסטען; דאך פאקארני ערווידערטע טראקען: „איך בין בערייט, מיך מיט קענעדי צו שלאגען, דאך אבער נעהמע איך מיט איהם קיין דועלל אויף, דא ער ניכט דועלל-פעהיג איזט!" — דא דיעזע אנטווארט וויעדער איינע בעליידיגונג געגען קענעדי ענטהיעלט, זא זאגטען די ערשיענענען לייטע: „גוט! זא מאגע איין „עהרען-געריכט" איינגעזעטצט ווערדען, וועלכעס דאריבער ענטשיידע, אב העדר קענעדי ווירקליך ניכט דועלל-פעהיג זייא!" — דאך היעראויף ערווידערטע פאקארני: „איך מאג פאן איינעם עהרענגעריכטע ניכטס וויססען!" — פרייטאג אים 10 איהר אבענדס ערשיען נון קענעדי מיט צוויא געהילפען אין דער רעדאקציאן דעם „פיגגעטלענשעג" אונד פרינגעלטע דען פאקארני טיכטיג דורך. די שטאקשלעגע פיעלען טהיילס אויף דען קאפף, טהיילס אויף דען נאקען דעם פרעכען מענשען, דער זיך יעטצט זא פיינע בענאהם, דאס ער זיך ניכט איינמאל צור וועהרע זעטצטע. דער שמיטץ-מענש האט דיעזע שלעגע וואהל עהר-

---

„איך בין פערלארען, וועגן איך דיעזע צוויא איינגערהאלב דרייער מאנען ניכט שפרעכען קאננטע. מיינע זאכע איזט דרינגענד, זיא האט איילע."

„פעקינגס! (זאגטע פיימאנן, וויא איינער דער אללע בעשטעהענדען פערהעלטניססע דורכשויט אונד דען ריכטיגען וועג געפונדען) דיא בלייבסט היער אין מיינעם צימטער איינגעשפערט. יעטצט איזט די איילע אן מיך; גבריאל קאהן שטעהט אין גראסטער געפאהר; ער מוס איילענדס גערעטטעט ווערדען!"

זעכסאונדצוואנציגסטעס קאפיטעל.

אלס נון דער הויפטמאנן ביי פעטער דומקין זיינען בעזוך ערניירטע, דא עמפפינג איהן דיעזער מיט איינעם געוויססען שטאלץ, אינדעם ער זיך דאביי דאכטע: יעטצט פירכטע איך דיך ניכט מעהר, איך בין מיינער זאכע זיכער. — מיט איינעם לעכעלן צייגטע ער דעם הויפטמאננע איינע דעפעשע, וועלכע לויטעט: גבריאל קאהן איזט בערייטס אין דען העגדען דעם „לינג-יוסטיץ-קאמיטע׳ס" אונד זיינע פרויא איזט נעפליכטעט.

פעטער דומקין וואר נעמליך דער פעסטען איבערצייגונג, דאס דער הויפטמאנן ענטוועדער פאן גבריאל אדער פאן דעססען פרויא אדער פאן בידען צוגלייך אן איהן געשיקט וואורדע. אונד דא דיעזע, וועלכע דען הויפטמאנן געזענדעט, בערייטס בעזייטיגט זינד, זא האבע ער דען הויפטמאנן ניכט מעהר צו פירכטען.

„אבער דער הויפטמאנן זאגטע מיט גראסטער רוהע: איך וויים ניכט, וואס זיא מיר דא צייגען; איך קעננע קיינען גבריאל קאהן אונד קעננע אויך ניכט דעססען פרויא."

„אונמאגליך!" ריעף דומקין ערשטוינט.

„וועגן זיא מיין אפפיציערס-עהרענווארט בעצווייפלען (זאגטע דער הויפטמאנן), דאנן מיססען זיא זיך מיט מיר דועללירען! איך וויעדערהאלע נאך איינמאל אויף מיין עהרענווארט: איך קעננע וועדער גבריאל נאך דעססען פרויא! איך וויים איבערהויפט ניכט, וויא דיעס צו אונזערער זאכע קאממט." —

פעטער דומקין וואר איבער זיך; ער זאה נון, דאס דער הויפטמאנן ווירקליך ניכט פאן גבריאל אונד זיינער פרויא ענטזענדעט וואורדע; ער האבע אלזא אומזאנסט אנשטאלטען געטראפפען, דען גבריאל „לינכען" צו לאססען, דענן עס מיססע נאך איינע אנדערע פערזאן עקסיסטירען, די זיין געהיימניס קעננט אונד די איהן נון פערראטהען קאנן!

דומקין זוכטע אים געדעכטניס, איינע פערזאן הערויסצופינדען, וועלכע אין זיינע געהיימניססע איינגעווייהט ווערע, אונד דא ער זיך אן קיינע ערינגערן קאננטע, זא קאם ער אויף דען געדאנקען: עס זייא דאך מאגליך, דאס זיינע ערסטע פרויא נאך לעבע, אונד דאס אימהור וואללים-לילי זיך נור געאירדט האבע.

דומקין זיקטע נון גאנץ איינפאך מיט דער שפראכע הערויס: „היער ניכט עס קיין אנדערעס מיטטעל, העדר הויפטמאנן, אלס דאס זיא מיינע פרויא זעלבער היערהער ברינגען, אונד דאנן וויל איך אללעס ארדנען!"

„זיא פערגעססען, העדר דומקין! (זאגטע דער הויפטמאנן), דאס איהרע פרויא זיך ווייגערט, זיא וויעדער צו זעהען, ביז זיא איהרע אנשפריכע אויף געריכטליכעם וועגע בעוויעזען האט."

„גוט זא לאססען זיא מיך וועניגסטענס וויססען, וואָ איך זיא פינדען קאנן. פירכטען זיא ניכט, דאס זיא אום איהרען לאהן קאממען ווערדען, וועגן זיא מיר דען אויפענטהאלט יענער פערזאן, די זיא ענטזענדעט, נעננען אנגעבען; איך געבע איהנען איינע אנווייזונג אויף 5000 דאללארס, דאמיט זיא איבערצייגט ווערדען, וויא אויפריכטיג מיין וואונש איזט, אין דיעזער זאכע דאס רעכטע צו טהון!"

„דאס איזט וואהל איינע גראסע סוממע (זאגטע דער הויפטמאנן), איך בין שטאלץ, איהרע בעקאננטשאפט געמאכט צו האבען, אבער איך בעדויערע עס, זאגען צו מיססען, דאס איך אויסער שטאנדע בין, איהנען די אויפקלערונגען צוקאממען צו לאססען, וועלכע זיא ווינשען! איך קעננע די אדרעססע דערייעניגען פערזאן, די מיך הערגעזענדעט, ניכט; זיא ווערדען מיין ווארט אלס דאס איינעם עהרענמאננעס דאראויף נעהמען, דאס היער נור איין פערמיטטלער איזט, דער מיך געזענדעט, אונד דער אלס פערטרעטער איהרער פרויא האנדעלט. אלס מיר דער פאלל צור ווייטערען דורכפיהרונג איבערגעבען וואר, וואורדע מיר גלייכצייטיג אויך איין פערזיעגעלטעס בריעף-קאווערט איינגעהענדיגט, אין וועלכעם אללעס אויספיהרליך פערצייכנעט שטעהט. איך וואורדע אנגעוויעזען, דיעזעס פערזיעגעלטע בריעף-קאווערט ניכט עהער צו אפפנען, אלס ביז אללע אויסגלייכס-פערזוכע מיט איהנען פעהלגעשלאגען אונד די איינלייזונג איינעס געריכטליכען פערפאהרענס אלס אונפערמיידליך זיך ערוויעזען ווירדע. — דיעזען בריעף אומשלאג האבע איך היער ביי מיר, נאטירליך נאך אימטער פערזיעגעלט!"

(פארטזעטצונג פאלגט.)

„יא, נאָך מעהר; אלס דיא לייבע צום ערס-
טענמאלע צור בעזיכטיגונג איף איינען טיש גע-
לעגט ווורדע, דא גינג איינער דער אנוועזענדען
צוד לייבע, דריקטע איהר דיא אויגען-לידער אונד
אויגענ-ווימפערן צור זייטע, צאָג דען בערייטס איינ-
געפֿאללענען נאזענ-פֿליגעל אויף אונד דריקטע דען
בערייטס העראבגעזונקענען אינטערן קיננבאקען אן
דען אָבערען, זאָ דאס אין דיעזער וויזע דער אור-
שפּרינגליכע געזיכטס-אויסדרוק פֿערענדערט וואור-
דע! דיעזען פֿאָרגאנג האט מאן געזעהען! עס האט
זיך אלזאָ יעמאנד בעמיהט, דען וואהרען געזיכטס-
אויסדרוק דער לייבע קינסטליך צו ענטשטעללען!
פֿערנער איזט היער דיא אונטערלאססונגס-זינדע
בעגאנגען וואָרדען, דאס מאן דיא לייבע ניכט פֿאָ-
טאָגראפֿירען ליעס. זעלבסט אים פֿאללע, אלס זיך
דיא לייבע ניכט אלס דיא דער עסטער שאָלימאָשי
ערוויעזען העטטע, ווערע דאס פֿאָטאָגראפֿירען דער-
זעלבען נאָטהיג געוועזען, דאמיט אויך יעמאנד אין
דער וועלט ערקעננע, וואָהער דיעזע לייבע הער-
ריהרע! מאן זאָללטע אלזאָ דען אייגענטליכען אנטי-
סעמיטישען קינסט - מאכער מיט דיעזער לייבע אויספֿינדיג מאכען, דענן עס איזט אונשטרייטיג,
דאס היער איינע געהיימע אנטי-סעמיטישע באנדע
הערומווירטהשאפֿטעט, אום דורך זאָלכע מאכע-
רייען דען טיסאָ-עסלארער פּראָצעס אין דיא לענגע
צו ציעהען! — (וויא דיא היטיגען ציטונגען איף
דאס בעשטיממטעסטע מעלדען, איזט אויך דיא
בייא טשאָנגראד געפֿונדענע לייבע נור איינע מא-
כערייא דער געהיימען אנטי-סעמיטענ-באנדע, אום
דען יודען נייע פֿערלעגענהייטען צו בערייטען, אונד
עס ווערע פֿפליכט דער ריכטער, דיעזען „מאכערן"
איף דיא שפּיר צו קאָממען!) נון ווירד מאן וואָהל
פֿראגען: ווארום דענן אינצווישען יענע אנטי-סעמי-
טישען מאכער יענער טיסאָ - דאדאער לייבע
ניכט אויך דען האלז דורכשניטטען האבען, אום
דען פֿערדאכט געגען דיא יודען וועגען דער אב-
שלאכטונג צו בעשטערקען? — גאנץ איינפֿאך דא-
הער: וויל זיא וואוסטען, דאס דיא מעדיצינישע
וויססענשאפֿט איינען אם לעבען בייגעבראכטען
שניטט פֿאָן איינעם נאך דעם טאָדע געמאכטען צו
אונטערשיידען וויים!"
„אויסערדעם צייגט נאָך פֿאָלגענדער אומשטאנד,
דאס היער אן דער לייבע איינע קונסטמאכערייא
וואר, דענן דיא ערסטע לייכענבעזיכטיגונג אונטער
דעם טיסאָ-לאָקער שטוהל-ריכטער קאָנשטאנטינע,
דאס דיא פֿארבע אין איינעם געלבען טוכע
וואר, וועהרענד בארי שאָן אין שווארצעם
טוך פֿאָרגעפֿונדען—אונד זעהע! דיא מוטטער דער
עסטער שאָלימאָשי, אלס זיא צור לייכענבעזיכטי-
גונג קאם, בראכטע שאָן אים פֿאָראיים פֿאָן
טיסאָ-עסלאר איין שווארצעס טוך מיט, אום צו צייגען, דאס דיעס דאס פּאאר פֿאָן דעם שווארצען
טוכע דער עסטער איזט! צייגט דאס ניכט, דאס
דיא אלטע שאָלימאָשי מיט יענען מאכערן אים איינ-
פֿערשטענדניססע איזט? — אונד נאָך איינס! בארי
פֿאנד אן דער טיסאָ-דאדאער לייבע נאָך איין וואָלל-
טוך מיט פֿראנזען אונד איינען בארכענט-ראָק, אונד
אלל דיעזע קליידונגסשטיקע ווארען פֿריהער ביים
פֿערשווינדען דער עסטער אין דער אמטליכען פֿער-
זאָג-בעשרייבונג דער־זעלבען ניכט ענטהאלטען.
אונד דאָך האט דיא אלטע שאָלימאָשי אויך דיא
אינצווישען הינציגעפֿינטען קליידער אלס דיא איה-
רער טאָכטער ערקאננט! עס ליעגט אלזאָ אויף דער
האנד, דאס מאן דיעזע קליידער פֿאָן דער מיטטער
דער עסטער שאָלימאָשי גענאָממען אונד זיא ערסט
נאכהער דער לייבע אנגעצאָגען. דיעזער אומשטאנד
פֿאָרדערט איינע שטרענגע אונטערזוכונג."
„בייא זיינער לייכענ-בעזיכטיגונג האטטע בארי
פֿעהלער אויף פֿעהלער בעגאנגען. ערסטענס האט
ער דיא לייבע גאנץ נאקט אויסקליידען לאססען
אונד זאָ דען צייגען צור בעזיכטיגונג אויסגעשטעללט,
אונד עס ליעגט אויף דער האנד, דאס מאן איין
נאקטעס פֿרויענצימער וועניגער ערקעננט, אלס
ווענן זיא אין דען קליידערן איזט. אין דענען מאן
זיא טעגליך געזעהען! אלס דער טיסאָ-לאָקער
שטוהל-ריכטער בייא זיינער ערסטען בעזיכטיגונג
דיא לייבע אין איהרען קליידערן דען לייטען פֿאָר-
צייגטע, דא וואָרען זעכס אונפּארטייאישע צייגען,
וועלכע דיא לייבע זאָפֿאָרט אלס דיא דער עסטער
שאָלימאָשי ערקאננטען. בייא דער שפּעטערען בע-
זיכטיגונג דער נאקטען לייבע בראכטע דיא עסטער
שאָלימאָשי שאָן 14 לייטע מיט זיך, פֿאָן דענען
זעכס איהרע נעכסטען פֿערוואנדטען וואָרען;
דיעזע וואָללטען אבער נור דיא קליידער אלס דיא
דער עסטער שאָלימאָשי ערקעננען, ניכט אבער דיא
לייבע. — דיעס האט אויך זיינען גרונד. דיא אלטע
שאָלימאָשי ווירד פֿאָן דען אנטי-סעמיטען, דא איהרע
טאָכטער אלס דאס אונגליקליכע אָפּפֿער דעם יודי-
שען פֿאנאטיסמוס בעצייכנעט ווירד, איף דאס
בעסטע אונטערשטיטצט, אונד ווענן עס זיך
גלייך הערויסגעשטעללט העטטע, דאס דיעזע
אונגעשלאכטעטע לייבע דיא דער עסטער שאָלי-
מאָשי איזט, דאנן ווערע קיין אָפּפֿער דעם יודי-
שען פֿאנאטיסמוס פֿאָרהאנדען אונד דיא ווייטערע
אונטערשטיטצונג מיסטע אויפֿהאָרען. יענע זעכס
אונפּארטייאישע צייגען, וועלכע גלייך בייא דער
ערסטען בעזיכטיגונג אין דער לייבע דיא עסטער
שאָלימאָשי ערקאננטען, זינד אלזאָ גלייבווירדיגער
אלס דיא אנפֿערוואנדטען אונד אנהענגער דער אל-
טען שאָלימאָשי, וועלכע דערען ווייטערע אונטער-
שטיטצונג זייטענס דער אנטי-סעמיטען ווינשטען."
— — „איך איזט עס בעקאננט, דאס איינער דער
צייגען צו בארי געקאָממען מיט דער בעשטיממ-
טען בעהויפּטונג, דאס דיא לייבע דיא דער עסטער
שאָלימאָשי איזט. אונטערזוכונגס-ריכטער בארי
שריע איהן מיט דען וואָרטען אן: „דוממער קערל!
דאס איזט יא גאר ניכט דיא לייבע איינעס פֿרויענ-
צימטערס, זאָנדערן איינעס מאננעס;" — אונד דער
צייגע זאגטע: „ניין! עס איזט נור דיא עסטער שאָלי-
מאָשי! איך ביטטע, צו זעהען, זיא מיס אויף דער
גראָסען צעהע (פֿינגער) דעם רעכטען פֿוסעס איינע
נארבע האבען, דענן פֿאָר צוויא יאהרען האט איהר
איינע קוה דיעזע צעהע צערטרעטען!"—אונד ווירק-
ליך פֿאנד מאן אן דער גראָסען צעהע דעם רעכטען
פֿוסעס איינע נארבע, אונד אויך דיא אלטע שאָלי-
מאָשי האטטע דיעס איינגעשטאנדען — אונד דאָך
וואָללטע זיא בלאָס נור דיא קליידער אלס דיא איה-
רער טאָכטער ערקעננען!"
„אונד נאָך איזט איין אומשטאנד זעהר פֿער-
דעכטיג, דאס נעמליך פֿרויא הורי, בייא וועל-
כער עסטער שאָלימאָשי צילעטצט דיענטע, אונד
וועלכע גלייך אנפֿאנגס נאך דעם פֿערשווינדען דער
עסטער דעם געריכטע דיא בעשרייבונג דער פּער-
זאָן אונד דער קליידער עסטער'ס מיטטהיילטע,
צור לייכענבעזיכטיגונג דורכאויס ניכט געהען
וואָללטע, אינדעם זיא זיך קראנק שטעללטע! נון
איזט אויסערדעם נאָך דיא פֿראגע: ווארום האט
מאן דער פֿרויא וועניגסטענס ניכט דיא קליידער
אינס הויז געבראכט, דאמיט זיא דיעזעלבען בעזיכ-
טיגען קאָננע!
אונד וואס דיא אַרצטליכע לייכענ-אונטערזו-
כונג אונטער בארי בעטריפֿט, זאָ האט בערייטס
דער פּעסטער בעריהמטע פּראָפֿעססאָר דר' קאָ-
וואטש זיין גוטאכטען דאהין אבגעגעבען, דאס יענע
אַרצטליכע לייכענ-שויא איינע זאָ מאנגעלהאפֿטע
אונד אונריכטיגע וואר, וויא זיא נור פֿאָן אונוויססענ-
דען מענשען פֿאָרגענאָממען העטטע ווערדען קאָננען."
דיעזע איינגאבע ענדעט מיט דער ביטטע:
מאן מאָגע דיעזע בייא טיסאָ-דאדא געפֿינדענע
לייבע נאָכמאלס אויסגראבען לאססען, אום זעלבע
איינער נייען אונטערזוכונג דורך וויססענשאַפֿטליכע
אַרצטע צו אונטערציעהען; דענן זעלבסט אן דעם
קנאָכענ-געריפּפּע אונד אן דען נאָך פֿאָרהאנדענען
רעסטען קאָננטען וויססענשאַפֿטליכע אַרצטע נאָך
מאנכעס ערקעננען, וואס דען פֿריהערען ענטגאנגען!
דיעס איזט דער וועזענטליכע איינהאלט דער
זעהר אויספֿיהרליך אונד מייסטערהאַפֿט אויסגעאר-
בייטעטען איינגאבע, אונד וויר האָפֿפֿען, דאס עס
דאצו פֿיהרען ווירד, יענע געהיימע אנטי-סעמיטישע
באנדע, דיא אים טריבען פֿישט, אויספֿינדיג צו מאכען!

פֿאָלליעטאָן.

דאס גאָלד-לאנד.

(31-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„האָרע נור ווייטער! (זאגטע פּעקינס) דיעזע דבורה
האט איינען זאָנדערבארען פֿרויענ-כאראקטער; איך בילדע מיר
איין, איין גראָסער מענשענ-קעננער צו זיין, דעננאָך בין איך
צו דער איבערצייגונג געקאָממען, דאס איך נור דאס מענ-
נער-געשלעכט, ניכט אבער אויך דאס וויבער-געשלעכט
קעננע. עס ניכט קיינען מאנן אויף דער וועלט, דער מיך
פֿאָפּפען קאָננטע; אבער פֿאָן וויבערן, דיא אין דער פּער-
ש טעללונגס-קונסט גראָס זינד, ווורדע איך אָפֿט בעטראָגען.
דבורה פֿערשפּראך מיר נאָך איהרער שיידונג פֿאָן דר' לי-
ליענטהאל דיא הייראטה; זיא קאם אויך נאָך אמעריקא,
אבער ניכט עטווא, אום מיך צו הייראטהען. זאָנדערן אום
מיט דומקין אונד ראמירעזן אין פֿערבינדונג צו טרעטען —
אונד זאָ דורך איינע שפּיטצבובערייא צו דען שענקונגס-אור-
קונדען אונד ענטדעקונגס-שריפֿטען איהרעס געוועזענען
מאננעס דר' ליליענטהאל צו געלאנגען. זיא מוסטע דעם ראַ-
מירעז דיא הייראטה פֿערשפּרעכען, אונד אלס עס אבער
נאכהער אין איהרעם אינטערעססע לאג, דען גבריאל צו
הייראטהען, סהאט זיא דיעס אונד דער נון זאָ געפֿאָפּפּטע
ראמירעז שנויבטע נאך ראכע."
„גבריאל האט אלזאָ ניכט זיינע מוטטער, זאָנדערן
דיא געשידענע פֿרויא דעם דר' ליליענטהאל, דיא איהם
ניכטס אנגעהאָרטע, געהייראטעט." זאגטע פֿריימאנן.
„גאנץ ריכטיג. דבורה איזט מיט גבריאל עבענזאָוועניג פֿערוואנדט, וויא פֿיליפּפּ מיט יוליע. מאן קאָננטע דיעזע
וואָהל שטיעפֿגעשוויסטער הייסען, אבער זיא זינד פֿאָן גאנץ
פֿערשידענען עלטערן. אויך ארטהור ליליענטהאל, אָדער
וויא ער זיך אויף לאטיניש וואלליס-לילי שרייבט, איזט
נאָך הייטע דער מיינונג, דאס יוליע זיינע ווירקליכע שוועס-
טער, וועסהאלב ער זיא נאר ניכט אויפֿזוכען וויל, אונד עס
איהם זאָגאר ערוויינשט ווערע, זיא בערייטס טאָדט צו וויס-
סען. איך מיסטע נון יעטצט דעם ארטהור דען גאנצען זאכ-
פֿערהאלט ענטדעקען, אונד ווענן ער יעטצט דיא יוליע קאָהן
הייראטעט, זאָ איזט אללעס גוט געמאכט. — פֿאָר אללעם
אבער וואָללטע איך נאָך איינען הויפּטשטרייך געגען דומקין
פֿיהרען. דיעזער עלענדע דומקין, וועלכער דיא אננא בראַ-
קעטט פֿערגיפֿטעט, וויל זיא מיטוויססענדע דעס שאטצעס
וואר, האט זיך יעטצט אויף קאָסטען דער יוליע קאָהן בע-
רייכערט. ער האט דיא שריפֿטען דעם דאָקטאָר'ס ליליענ-
טהאל געשטאָהלען, אונד זיך זאָ דען בעזיטץ, וועלכע דר'
ליליענטהאל דער יוליע קאָהן פֿערמאכטע, אנגעאייגנעט. —
דער הויפּטמאנן, דער בייא דומקין ערשיענען וואר, אום איהם
צו מעלדען, דאס זיינע פֿרויא נאָך לעבע, אום זאָ דען
שפּיטצבובען אין פֿערלעגענהייט צו ברינגען, איזט פֿאָן מיר
געשיקט וואָרדען. דיעזער הויפּטמאנן איזט אלזאָ מ י י ן
ווערקצייג. דאס גאנצע פֿערמאָגען דיעזעס שורקישען דומ-
קין מוס דער יוליע קאָהן געהאָרען. בייא דיעזעם זיינעם
פֿערמאָגענס-פֿערלוסטע מוס נאָך דומקין דאראן איינע פֿריי-
דע האבען, דאס יוליע קאָהן, וועלכער ער זיין פֿערמאָגען
אבטרעטען מוס, אם לעבען איזט; דענן דורך דאס לעבען
דער יוליע קאָהן איזט עבען דער מאָרד זיינער פֿרויא בעוויע-
זען. — וואס ענדליך דען ראמירעז בעטריפֿפֿט, זאָ האט
ער דען מאָרד דרייפֿאך פֿערדיענט: ער בעשטאהל איין אר-
מעס, אין אָהנמאכט געפֿאללענעס מעדכען, נעמליך דיא
יוליע קאָהן; ער פֿעלשטע אויף דען נאמען דער רעבא פּע-
ריירע איינע צווייטע שענקונגס-אורקונדע, אום דען גבריאל
פֿאָן זיינעם בעזיטצע צו פֿערטרייבען, אונד דרישטענס קויפֿ-
טע ער זיך אין סאנ-פֿראנציסקאָ בייא איינעם מיר בעקאננ-
טען מעססער-שמיעד דירעקט איינען דאָלך, אום דיא דבורה
ניעדערצושטעכען, אונד קאם אויך צו דיעזעם צוועקע נאך
גולך— אונד ווענן איהן אויך דבורה ערמאָרדעט העטטע,
זאָ ווערע עס איין מאָרד אוים נאָטהוועהר, אוים זעלבסט-
פֿערטהיידיגונג. — אבער, וויא געזאגט, דבורה האט דען ראַ-
מירעז ניכט ערמאָרדעט."
„אונד וואָהער קאָממט עס אבער (זאגטע פֿריימאנן),
דאס אויך דבורה געפֿליכטעט איזט?"
„וואס וויים איך? זיא גינג פֿיעללייכט, אום איהרען
ענטפֿלאָהענען מאנן צו זוכען."
„ווייסט דוא, וואָ זיך יעטצט דבורה אויפֿהאלט?
קאָננטע מאן דיעזעלבע אויספֿינדיג מאכען?"
„איך וויים ניכט! (זאגטע פּעקינס) — אבער איך בין
איינענטליך הערגעקאָממען, אום רעבא פּערייע צו שפּרע-
כען. איזט זיא צו הויזע?"
„צו מיינעם בעדויערן מוס איך דיר זאגען (ערוויי-
דערטע פֿריימאנן), דאס רעבא פּערייע זייט דרייא טאגען
ניכט צו זעהען איזט; זיא האט איינע רייזע נאך נעוו-יאָרק
געמאכט."
„אום דעם הימטעלס וויללען! (ריעף פּעקינס) וואָ
קאָננטע איך וועניגסטענס דען ארטהור פֿינדען?"
„איך דיעזער איזט אין איינער פּראָצעס-אנגעלע-
גענהייט דער מאריא ווידא נאך וואשינגטאָן געפֿאהרען."